

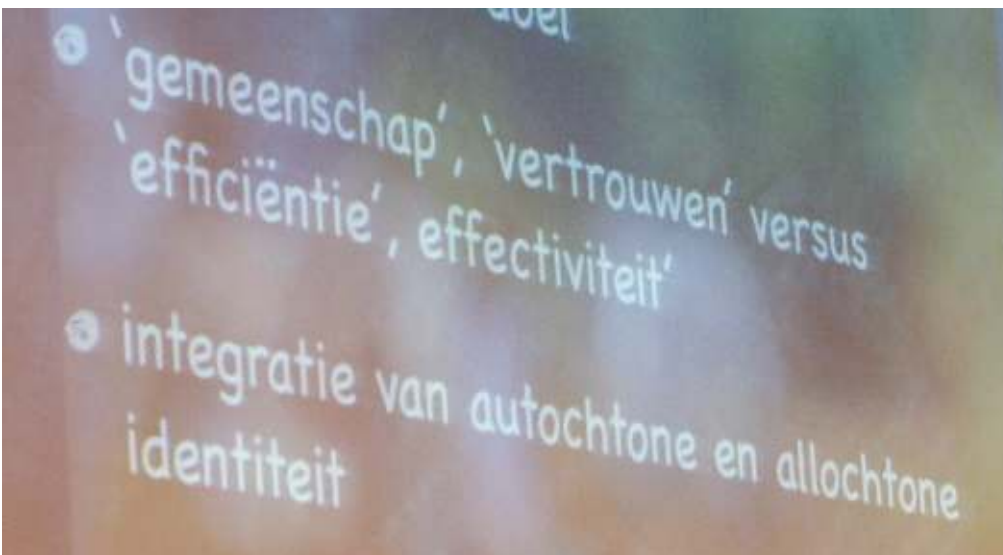
Woord vooraf Mbote na beno (goede dag aan jullie)

Kritische reflectie na tien jaar werking van Blik op Afrika

Eric Depreeuw

Ja, met mijn moeder gaat alles goed, dank u. Ze heeft de 100 gehaald en de stoelen van het centrum zijn ondertussen voorzien van meer aangepaste dopjes, ze maken minder lawaai en schuiven beter. Maar daarover gaan we het niet opnieuw hebben. Wel over onze werking.

Als u de tijd neemt om dit nummer van Nsangu door te nemen, zal u merken dat we dynamischer en actiever zijn dan ooit, op onze drie actievelden: onderwijs, gezondheid en economische zelfredzaamheid. Zoals u kon lezen in onze vorige nummers zijn we een volwaardige VZW geworden die een breder gamma bestrijkt dan Blik op Afrika voordien. Maar is onze basisfilosofie mee geëvolueerd?

Ontwikkelingssamenwerking in Westerse landen is lang 'gekleurd' door de geschiedenis van de kolonisering, met inbegrip van de missionering. Ontwikkeling werd min of meer eenzijdig gezien als het aanvoeren van de 'beschaving', van het Noorden naar het Zuiden. De christelijke bekeringsijver speelde daarin een aanzienlijke rol maar ging doorgaans gepaard met een doorleefde humane

bekommernis. De onafhankelijkheidsgolf die Azië en Afrika overspoelde in de tweede helft van de vorige eeuw dwong ons om op een andere wijze naar het Zuiden te kijken. En terecht. Geleidelijk evolueerde ontwikkelingshulp tot ontwikkelingssamenwerking, een fair akkoord tussen partners met aan beide kanten rechten en plichten.

Leest u de reisverslagen van onze medewerkers Guido Boon, Bert Brijs en Dirk Bogaert, het financiële verslag 2014, de tijdslijn, dan zal u merken dat wij als lerende organisatie rekening houden met de criteria die gelden in deze samenwerking: wederzijds respect, betrouwbaarheid, duurzaamheid, effectiviteit. De geleidelijke invoering van de projectmatige aanpak heeft onder meer tot doel aan onze partners in het Zuiden meer autonome ruimte te verlenen maar tevens om door het werken met concrete, toetsbare doelstellingen de effectiviteit te verhogen. We zijn evenwel niet blind voor prangende aandachtspunten, zoals het realiseren van een onderwijs en gezondheidszorg zonder obstakels van welke aard ook (bijv. geslacht, financiële draagkracht...) en het optrekken van de kwaliteit in al onze realisaties. Er blijft werk, veel werk aan de winkel. ED

Tijdslijn 2015

Rudi Demeuse

In januari deden Guido Boon en Bert Brijs de ronde van de 4 “cybers”; Kimbongo, Kingandu, Totshi, Kibangu (project ONDI4/010). Zie hun reisverslag. Voor de uitbouw van het informatica-aanbod in onze vier scholen is een goede werking van de “cybers” cruciaal. Zij zorgen voor elektriciteit en de satellietverbinding van onze scholen met het internet. Naast een continue opvolging door Séraphin Namwisi en andere lokale verantwoordelijken is af en toe een bezoek ter plekke nodig om de installaties, het IT-materiaal te onderhouden en de lokale partner verder op te leiden. Buiten de kosten van zulke zending ondersteunt BOA ook de werking van de “cybers”. Wij, onze sympathisanten dus, betalen de “service provider”-abbonementen en dragen bij tot de werking (project ONDI4/011; €13.000/jaar).

In februari werden voor een totaal bedrag van €9.374 twee moto's aangekocht, een voor het gezondheidscentrum van Totshi en een voor Kimbongo (project GZZI4/004 en GZZI4/005). De gezondheidsposten in het binnenland kunnen nu beter en vlugger bereikt worden.

Sanering Bloc Opérateur, buitenzicht

In maart werden de saneringswerken aan de “salle opératoire” van het hospitaal van Kibangu afgesloten (project GZZI5/006).

Nog in maart werden in Kibangu de bouwwerken van de sanitaire installaties van het internaat (project ONDI4/006), het hospitaal (Project GZZI4/001) en de materniteit opgestart (GZZI4/002). De toiletten voor de meisjes internen zijn intussen klaar (zie foto).

In april werd de regenwaterciterne van de Ecole Primaire van Kibangu afgewerkt (project ONDI5/004 kostprijs €11.1778).

In april werden onder de leiding van René Mikese, de lokale verantwoordelijke voor vorming in het onderwijs, in elk van onze 5 scholen “ateliers de réflexions” gehouden. In elke school werden, over drie dagen gespreid, de aandachtspunten van de verschillende actoren (ouders, leerkrachten, directies, leerlingen) verzameld en vervolgens in rondetafelgesprekken uitgewisseld. Ook werd nagegaan hoe bepaalde aandachtspunten kunnen opgevolgd worden. Dirk Bogaert besteedde zijn paasvakantie integraal om dit allemaal van op de eerste rij mee te beleven. Hij verzekert en versterkt daardoor de link tussen de cel rond René Mikese in Kikwit en de werkgroep Onderwijs in Heverlee (zie zijn verslag voor meer details).

Citerne Ecole Primaire Kibangu met Soeur Patience Katunda, verantwoordelijke bouwprojecten

BOA steunt de werking van de BOA-A-cel Vorming onderwijs (project ONDI4/003).

In onze nieuwe benadering heeft Solidariteitsfonds Blik op Afrika ook oog voor de economische ontwikkeling van de regio. In mei kregen wij het projectvoorstel van onze partner voor de “ferme de Elykia” (project ASF14/002). Op een terrein van bijna 800 ha, dat de zusters begin van het jaar aankochten, willen zij een veeteelt- en landbouwactiviteit uitbouwen. Elykia bevindt zich op het plateau van Batéké, 3 uur rijden van Kinshasa. Aan de werkgroep Autofinanciering nu om het projectvoorstel te bestuderen en mogelijke bronnen van expertise en financiering aan te spreken.

Internaat Kibangu toiletten meisjes

Op 4 juni vertrekt onze medewerker dokter Erwin Vankerschaver voor een zending van de werkgroep Gezondheidszorg (project GZZI4/006). Hij bezoekt de drie gezondheidscentra van onze partner (Kimbongo, Totshi en Kibangu). Hij heeft ook afspraken met lokale gezondheidsverantwoordelijken van het bisdom, het ministerie en Memisa. Sr Vitaline Koko, de ONGD-verantwoordelijke voor gezondheidszorg, vergezelt hem tijdens zijn bezoeken. Het is de eerste keer dat BOA een dergelijke missie onderneemt. Erwin zal ons bij zijn terugkeer een betere kijk kunnen geven op de noden, prioriteiten en mogelijke opvolgacties.

In september start de installatie van het bronwaterproject in Kibangu én de realisatie van de gemaakte studie voor de bouw van de slaapzaal voor jongens in Totshi.

Tenslotte, gaan we ook even terug in de tijdslijn. Bert Brijs en Guido Boon konden in januari 2015 getuigen dat het waterputproject, dat wij in 2012 financierden, nog steeds goede diensten bewijst. Is duurzaamheid niet een van onze projectcriteria? RD.

Bonjour Congo, on se revoit.

Bert Brijs en Guido Boon

Voor de tweede maal vertrokken Guido en Bert in januari voor 3 weken naar Congo. Twee antennes dienden nog omgeschakeld te worden naar een andere provider en het “Solar Cooker” programma moest geëvalueerd worden. Daarenboven was er, naast de noodzakelijke software upgrade, eveneens nood aan bijkomende elektrische beveiligingswerken en dienden in opdracht van de werkgroep Gezondheid alle *Centres de Santé* bezocht te worden.

Guido en Bert vertellen: SN bracht ons naar Kinshasa. De volgende morgen vertrokken we samen met Zr. Mia voor een zeven uur durende rit naar Kikwit. De nieuwe jeep is een droom en onze geprivilegieerde nummerplaat zorgde voor weinig oponthoud bij controles. Toekomen in Kikwit is een beetje thuiskomen en de gekoelde Primus staat steeds klaar.

De volgende morgen begon het echte werk. Onze thermometer zakte wel even onder nul toen we moesten vaststellen dat de nieuwe Pc's van *Close de Gap* nog niet toegekomen waren en ergens geblokkeerd stonden. We hebben dan maar alle reserve ICT-materiaal meegenomen.

Vroeg in de morgen begonnen we met het inladen van het nodige materiaal voor de tocht naar Kingandu en Kimbongo. As usual bleek de immense laadbak toch weer te klein en werd de Toyota een rijdende sardinedoos. De schoolgemeenschap van Kigandu heette ons hartelijk welkom.

Het richten van de schotelantenne naar de juiste satelliet verliep vlekkeloos. Vluggers dan verwacht waren we terug in de ether. 's Avonds organiseerden we een filmvoorstelling in openlucht. Afspraak om 19 uur. Naar Congolese gewoonte was er om 19 uur geen kat maar na het aanzetten van de projector stormden niet alleen honderd leerlingen ons "Open Air Movie Theatre" in, ook de muggen konden hun nieuwsgierigheid niet beheersen. Dit vormde echter maar een tijdelijk probleempje aangezien reuze vleermuizen ons scherm voortreffelijk bewaakten en alle ongedierte onderschepten. We hadden de film *Le gamin au vélo* verkozen als inzet. De dialogen waren soms lang maar gelukkig was er ook slapstickhumor die duidelijk ge-

Le gamin au vélo

smaakt werd.

De volgende dag begon met een vijf uur durende rit door de savanne naar Kimbongo. De werken, afgezien van wat nukkige elektronica bij de transformatie van de antenne, verliepen vlotjes. Typerend bij het bezoek aan het Centre de Santé was alweer het gebrek aan licht. Nochtans hadden de zusters hier al geïnvesteerd in een kleine zonnepanelencentrale maar "la foudre" had alle omvormers vernield; zonde van het geïnvesteerde geld vonden we. De volgende acht uur "shake and roll" naar Kikwit. Rustdag, douchedag, wasdag, bezoek aan het noviciaat en blijven plakken bij Risa (lokaal café).

Solar cooker

Vroeg in de morgen vertrokken we naar Totshi. Het werd een hartelijk weerzien en als speerpunt van de vooruitgang een frigo met "sitré" (cola) en bier. Op twee jaar tijd is in Totshi veel veranderd: licht op de kamers, nieuw geverfde wc's en douches en een goed toegeruste ICT-klas. Het was eindelijk cooker-weer. Aan verbaasde Congolese leerlingen legde Bert de werking van een solar cooker uit. Het warm water werd opnieuw uitgevonden. De leerlingen waren vooral enthousiast toen ze merkten dat je zomaar "uit het niets" warmte kon genereren.

Onze geplande werken, elektriciteit en ICT, verliepen vlotjes. Net zoals in Kimbongo is gebrek aan licht de grootste bekommernis in de *Centre de Santé*. We moesten inpakken voor de rit naar Kibangu. Niet dat er geen werk meer was maar we zouden een halve Brico moeten meebrengen om al wat hier niet werkt te repareren.

Vroeg in de morgen vertrekken we naar Kikwit, de jeep afgetopt met zusters. Via Kikwit gaat de tocht verder naar Kibangu, de laatste "statie". In Kibangu wachtte een aangename verrassing: de nieuwe gebouwen overtreffen de verwachtingen. 's Avonds hebben we samen met Sr. Dorine voor een filmvoorstelling gezorgd in de grote zaal. Opnieuw ons succesnummer *Le gamin au vélo* en daarna via de TV met de BOA-beamer een match van de Africa cup geprojecteerd.

Op de vooravond van ons vertrek arriveerden de *Close the Gap*-computers. Prompt werden vier stellen in de jeep geladen en de volgende voormiddag konden we ze op de valreep nog aansluiten.

Er restte ons alleen nog de verkenning van de bron; het waterreservoir is ondertussen al gebouwd en deze herfst wordt de grote pomp aangesloten die de watertoren verbindt met de bron. De volgende morgen met Kin-Avia naar Kinshasa en 's anderendaags met SN naar het frisse België.

Onze missie zat erop, de satellietverbinding is overgeschakeld naar GlobalTT, de dataleidingen zijn beveiligd, de cybermensen trekken behoorlijk hun plan maar we merken nog een grote ICT-leegte bij de leerkrachten. De weg naar ICT in de klassen is nog lang. Alle elektrische installaties werden geëvalueerd maar ook hier stijgt de vraag naar elektriciteit exponentieel en een basiskennis elektriciteit dringt zich op. Met wisselend succes werd de solar cooker ingezet voor het koken van water. Het klimaat is rond Kikwit te wisselvallig om cookers permanent in te schakelen. De Centres de Santé werden bezocht en de bevindingen werden ondertussen doorgespeeld aan de werkgroep Gezondheid. Daarenboven werden de voorbereidingen getroffen voor de bronprojecten. TV en film als buitenschoolse activiteiten worden gegarandeerd een topper. Met gemengde gevoelens sloten we onze missie af.

Zou Brico ons niet willen steunen? BB-GB

De overloop van het waterreservoir als geïmproviseerde douche

Na tien jaar werking op het domein van het onderwijs: Een diep gravende reflectie

Dirk Bogaert

Tussen 28/3 en 23/4/2015 ging ik op missie naar Bandundu. Deze zending was een initiatief van de Werkgroep Onderwijs van Blik op Afrika in België (BOA-B). De aanleiding ertoe was een projectvoorstel van onze Congolese partners in Kikwit: René Mikese en zuster Vicky Masamba. Het ging om een “Atelier de réflexion” in alle scholen van de zusters Annuntiaten in Kikwit en het binnenland van Bandundu. Een van de

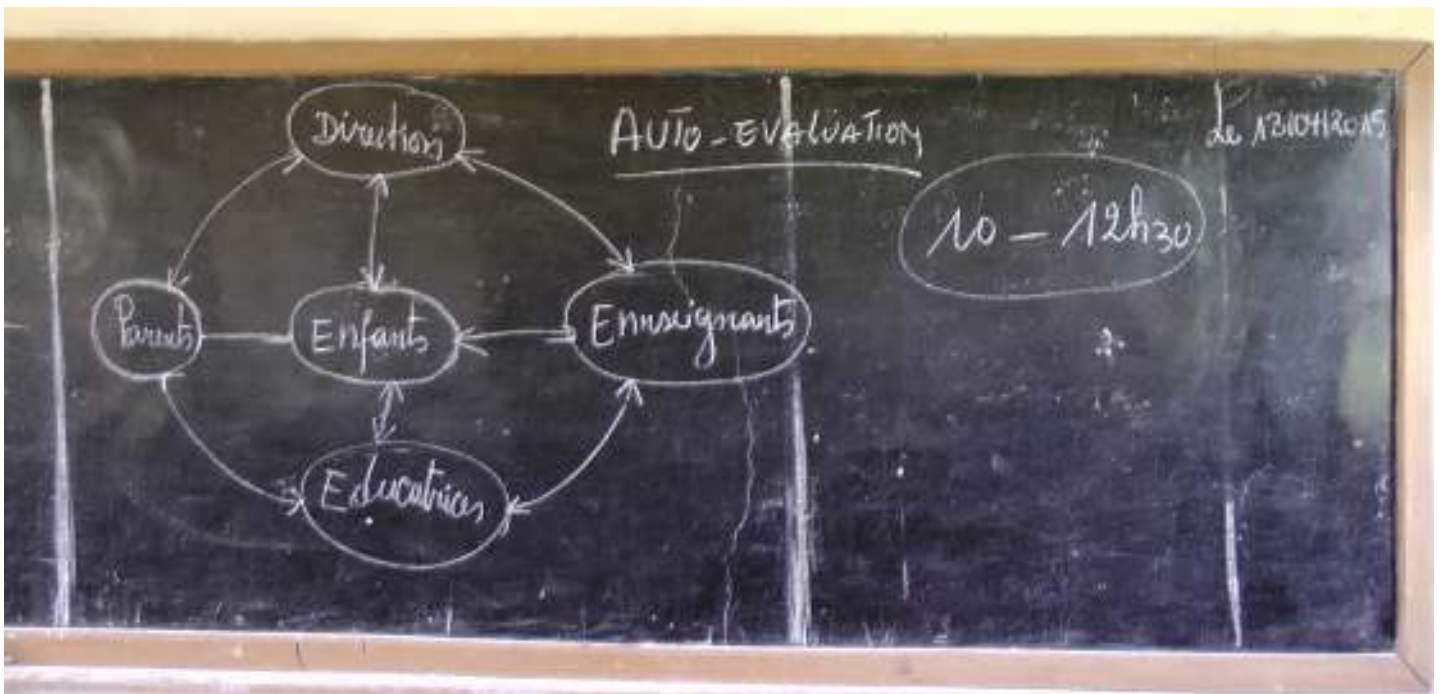

probleemstellingen in dit project was de vraag of het onderwijs de leerlingen wel genoeg wapent tegen de invloeden van de nieuwe media. De opkomst van de mobiele telefonie en het 4G-netwerk openen voor jongeren tot in de meest afgelegen gebieden op bruske wijze de wereld. Ze willen behoren tot die wereld, muziek downloaden en beluisteren, verbonden zijn via sociale netwerken. Dat kost hen geld dat ze vaak niet hebben, sommigen willen ervoor honger lijden, stelen voedsel, ... Een dergelijke problematiek kan alleen aangepakt worden via overleg met alle betrokken partners in een school: ouders, directies, leerkrachten en leerlingen. Na overleg tussen de werkgroepen onderwijs in Congo en België werd er beslist dat ik aan het project zou deelnemen. De oorspronkelijke opzet werd verbreed tot een “Atelier de réflexion” over alle moeilijkheden die zich tussen ouders, leerkrachten, directies en leerlingen kunnen afspeelen.

Naast deze opzet stelde BOA-B-Onderwijs zich vier doelen:

1. Deelnemen aan de reflectiesessies en op die manier de scholen en hun mogelijkheden en problemen beter leren kennen.
2. Samenwerken met de twee vertegenwoordigers van BOA-A, hierdoor elkaar beter leren kennen en inschatten op welke manier we verder kunnen samenwerken.
3. In de negen scholen de resultaten opvolgen van de tot hiertoe geleverde ondersteuning door BOA-B.
4. Een plan van aanpak formuleren op het domein van onderwijs voor de komende twee jaar.

Bij mijn aankomst in Kikwit werden deze doelen samen met de opzet van het project 'live' besproken en werkten we een goede strategie uit. De doelstelling was dat de vier partners zoveel mogelijk moeilijkheden zouden formuleren die ze ondervonden bij het spelen van hun rol in het hele onderwijsproject van de

school. Ze moesten voorrang geven aan moeilijkheden waar ze zelf de oorzaak van zijn, daarna pas aan de zaken die ze de andere partners verwijten. Voorafgaandelijk werd een inleiding gepland met daarin de probleemstelling, de presentatie van een samenwerkingsmodel in een school en natuurlijk de reflectieopdracht zelf. Na het werken in groepjes zou dan alle input samengebracht en besproken worden. Dit proces zou zich drie keer herhalen: een eerste keer over de moeilijkheden in het begin van het schooljaar, daarna over de moeilijkheden op het einde ervan, en ten slotte bij het formuleren van aanbevelingen om het beter te doen.

Met deze plannen vertrokken René, Vicky en ik de dag nadien op een lange tocht van 3 weken en ongeveer 700 km door het binnenland van Bandundu. Ons programma was heel strikt: voor elke school hadden we twee of drie dagen werktijd voorzien, met telkens een reisdag ertussen.

Hoewel ik al meerdere keren en voor langere periodes aan onderwijsprojecten heb deelgenomen, werd ik tijdens de reflectiesessies overrompeld door de hoeveelheid en ook de aard van de problemen: nl. ouders die geen schoolgeld kunnen betalen; leerlingen die zonder voedselpakket voor een paar weken naar het internaat gestuurd worden en op die manier in de prostitutie dreigen terecht te komen; directies die klem zitten tussen een falende maar steeds meer eisende overheid enerzijds, en ouders, leerkrachten en leerlingen anderzijds; leerkrachten waarvan de opdracht niet gewaardeerd wordt en die men slecht of helemaal niet betaalt.

Ondanks al die problemen heerste er tijdens de reflectiesessies in alle scholen een constructieve sfeer. Het idee om zelfevaluatie voorrang te geven bleek een goede zet. Het zorgde voor een hoge luisterbereidheid en openheid bij het geven van wederzijdse kritiek. Op het einde van de sessies werden aanbevelingen voor de toekomst geformuleerd. In de meeste scholen kwamen die neer op een intenser en regelmatig contact tussen de vier partners en op een dynamische start van het nieuwe schooljaar. In een korte evaluatie spraken alle partners hun tevredenheid uit over het proces en de resultaten. Het is nu aan de scholen om concrete initiatieven te nemen. Die willen we vanuit België ondersteunen.

Naast de nood aan een betere verstandhouding tussen de partners in de scholen zijn er overal ook dringende materiële behoeften: op het gebied van gebouwen, schoolmeubilair, didactisch materiaal, voorzieningen voor leerkrachten en leerlingen. Ook daarvoor moet onze samenwerking aandacht hebben. Omdat we op zoek zijn naar een kwaliteit in de hele schoolwerking proberen we de zaken 'holistisch' aan te pakken: onderwijsvisie, materiaal, samenwerking, lokale context, ... het hangt allemaal aan elkaar. Daarom willen we steeds vormingen, materiële hulp, overleg, ... met elkaar verbonden zien.

We kunnen spreken van een geslaagde missie. De doelen van het "Atelier de réflexion" zijn zeker gerealiseerd. We zijn benieuwd naar de concrete voorstellen van de scholen. Wat de vier doelen vanuit BOA-B betreft, kunnen we stellen dat deze missie heel veel nieuwe kennis en inzichten heeft opgeleverd. We hebben kunnen samenwerken met zeer competente Congolese collega's. We hebben kunnen vaststellen wat het effect is van de inspanningen die Blik op Afrika in de scholen geleverd heeft. We mogen tevreden zijn maar moeten ook concluderen dat er nog veel werk aan de winkel is. We doen dus verder met nieuwe moed en nieuwe inzichten. DB

Een 10-tal filmpjes in verband met deze missie zijn te zien op <https://vimeo.com/channels/911424>

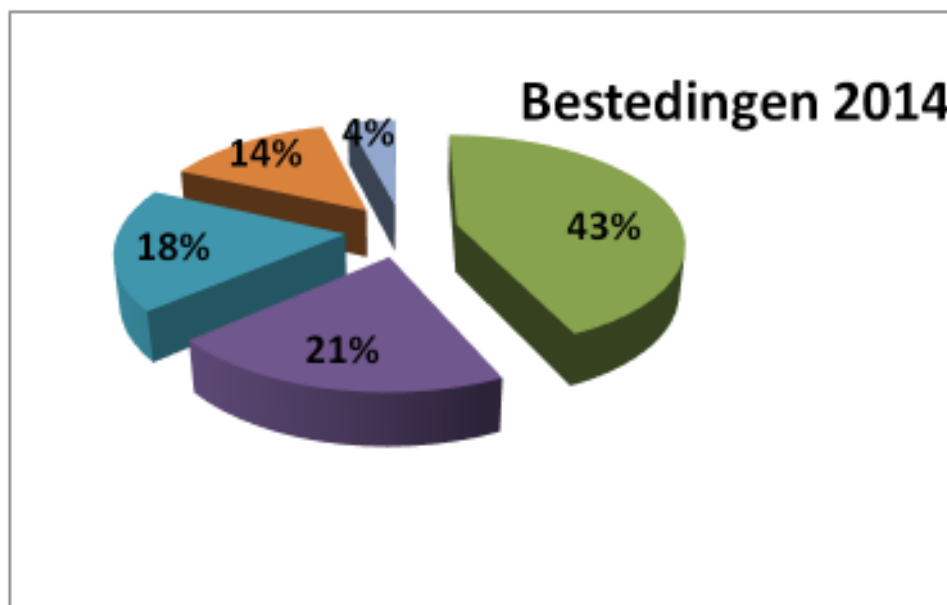

Financieel overzicht 2014

Rudi Demeuse en Jos Boon

BESTEDINGEN in Euro - 2014

Projecten onderwijs	62.216	43%
Projecten autosuffisance	29.562	21%
Projecten infrastructuur	26.363	18%
Projecten allerlei	20.276	14%
Beheerskosten o.m. nieuwsbrief	5.812	4%
Totaal	144.229	100%

De som van onze bestedingen in 2014 bedroeg €144,229, zodat het verschil met het jaar ervoor €1.040 bedraagt.

Het grootste deel hiervan (43%) ging naar *onderwijsprojecten*. Naast de financiering van de bouwprojecten voor het internaat in Kibangu waren er de uitgaven voor de vormingssessie Internaten van september en de bijdragen aan de werking van de 4 cybers.

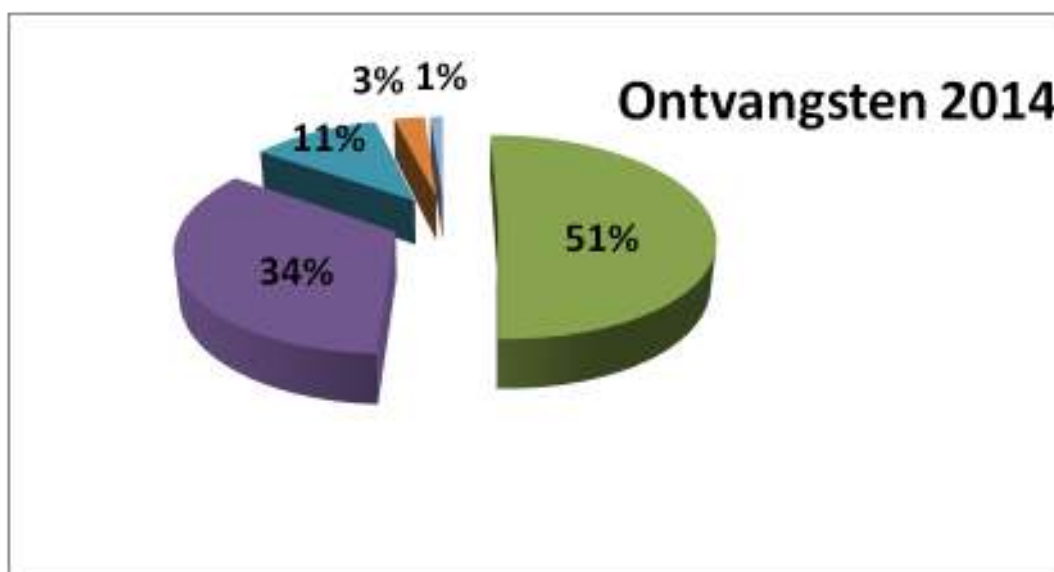
21% van onze bestedingen ging naar *autosuffisanceprojecten*. Wij steunden de aankoop van een Jeep.

18% van de uitgaven ging naar *infrastructuurprojecten*. Er werden zonenergie-installaties gefinancierd voor Kimbongo, Kagwa en Kinswene.

Tenslotte, niet onbelangrijk, houden we de beheerskosten van de vzw Solidariteitsfonds BOA met 4% onder controle. Meer dan de helft van die administratieve uitgaven gaat naar onze Nsangu ya Bwala-nieuwsbrief. Wij vinden het belangrijk tweemaal per jaar te berichten over onze werking. Onze oproep om maximaal elektronisch te verzenden heeft er toe geleid dat nu 47% van onze Nsangu digitaal wordt verspreid. Met dank aan onze lezers en sympathisanten die op deze manier twee maal bijdragen aan onze werking.

ONTVANGSTEN 2014

Giften instellingen (o.m. scholen)	86.950	51%
Giften privé	58.481	34%
Subsidies Congodorpen	19.681	11%
Fondsenwerking	4.698	3%
Andere	1.930	1%
Totaal	171.741	100%

Wij hadden €171.741 inkomsten. In vergelijking met vorig jaar is dit een terugval van €79.599. In 2013 hadden wij echter €110.212 inkomsten uit een legaat.

Opvallend was in 2014 de bijdrage vanwege de scholen die hun vastenactie op ons hadden afgestemd. Met €37.922 maakte dat bijna $\frac{1}{4}$ van de ontvangsten uit. Nogmaals hartelijke dank aan de leerlingen, de leerkrachten en de directie!.

Met 34% van onze inkomsten van privé giften is het duidelijk dat BOA leeft van de steun van zijn privé gulle schenkers. Ook hier oprechte dank!

Van CDI-Bwamanda, nu CongoDorpen, kwam nog 11% van onze inkomsten. Deze steun valt echter in 2015 in totaliteit weg!

Onze werkgroep Fondsenwerving heeft met de organisatie van het Nieuwjaarsconcert en de Afrika Avond voor €5.373 aan inkomsten gezorgd.

Project waterput Kimbongo: in 2012 uitgevoerd en nog steeds goed in gebruik.

*Handgeboorde put naar de technologie van
Mr Hartmut Heuser*

<http://brunnenbauschule-benin.de/actualite/?lang=fr>

EEN BIJDRAGE STORTEN ? ZEKER DOEN WANT WE KUNNEN ZE BEST GEBRUIKEN!

IBAN BE28 4314 7320 0120 BIC KREDBEBB

Van **Solidariteitsfonds Blik op Afrika – HEVERLEE**

FISCAAL AFTREKBAAR VANAF € 40

Mocht u overwegen om de werking van Solidariteitsfonds Blik op Afrika als begunstigde op te nemen in uw nalatenschap appreciëren we dat uiteraard ten zeerste. Nuttige informatie daarover vindt u op de webstek: <http://www.mijntestament.be/nl>

Nsangu ya bwala gaat mee met zijn tijd: een papieren en een elektronische versie

Momenteel besteden we per verzending van de nieuwsbrief ongeveer 2.000 euro. Door zoveel als mogelijk over te schakelen op een elektronische versie besparen we en kunnen we bijgevolg nog meer investeren in onze kerntaak. De elektronische nieuwsbrief wordt verstuurd in pdf en is gemakkelijk te lezen via de Adobe-applicatie (gratis te downloaden van het internet). Een bijkomend voordeel is dat u de nieuwsbrief gemakkelijk kunt delen met vrienden en familie. **Eenvoudig te regelen:** Indien u akkoord gaat om Nsangu ya bwala (en eventuele andere berichten) elektronisch en enkel elektronisch te ontvangen, stuur dan een e-mailtje naar hmetdenancxt@gmail.com

Vermeld gewoon uw naam en 'Akkoord met elektronische versie'. Zuster Hilde neemt de coördinatie van de adressen op zich zodat er geen misverstanden optreden. Mocht u vragen of opmerkingen hebben, neem gerust contact via info@boa.ksleuven.be

COLOFON

Aan dit nummer werkten mee: Dirk Bogaert, Guido Boon, Jos Boon, Bert Brijs, zr. Guillaumine Clerx, Rudi Demeuse, Eric Depreeuw, Danièle Dirckx, en de ganse verzendingsploeg

Vormgeving: Guido Boon

Foto's: Dirk Bogaert, Bert Brijs, Rudi Demeuse, Guido Boon, sr Patience

Vertaling Franse versie: Danièle Dirckx

Hoofdredactie: Eric Depreeuw

Reacties op deze nieuwsbrief zijn meer dan welkom bij eric.depreeuw@boa.ksleuven.be

Nsangu ya bwala verschijnt tweemaal per jaar

Verantwoordelijke uitgever: Rudi Demeuse Cardenberch 6 3000 Leuven